

Múzejné noviny

VYCHÁDZAJÚ PRI PRÍLEŽITOSTI MEDZINÁRODNÉHO DŇA MÚZEÍ

HUMENNÉ, MÁJ 2011

Deň múzeí – stretnutie múzejných pracovníkov a návštevníkov múzejných inštitúcií je ako vzácne stretnutie pri rodinnom striebre. Stretnutie spoločenstva dôverne známych ľudí, ktorých spája výnimočnosť historického odkazu i vízia spoločnej budúcnosti v spoločnom priestore.

Vihorlatské múzeum už dvadsaťpäť rokov vstupuje do tohto spoločného priestoru aj prostredníctvom osláv Medzinárodného dňa múzeí. Na pozadí kultúrnej a historickej identity regiónu vnímame naše spoločné stretnutia ako výnimočnú službu spoločnosti, ako možnosť prezentovať svoju prácu, priblížiť verejnosti podstatu fungovania múzea a zároveň ako príležitosť upevňovania vzájomného partnerstva.

Súčasným múzejným slávnosti sú uprostred dobových kulis našich expozícií v renesančnom kaštieli i v areáli skanzenu pripomienkou toho, že múzeum je miestom udržiavania tradícií a miestnej pamäti, ale aj priestorom pre skúsenosti a spomienky, ktoré dnešná a predovšetkým mladá generácia môže prebrať od svojich predkov.

Nášim spoločným rodinným striebróm, ktoré tak vzácnne stmeluje a zároveň posilňuje identitu každého jednotlivca sú rokmi zozbierané a uchovávané historické predmety a odkazy v nich zakódované. Naše exponáty vystavované širokej verejnosti, sú ako láskavé listy prichádzajúce od vzdialenej rodiny. Vyžaruje z nich harmónia a rovnováha. V nich možno nachádzať alternatívne, iné názory, porovnávať vlastné zážitky so skúsenosťami iných. V tomto my, múzejníci, vidíme cestu k poznaniu a poučeniu sa.

Už dávno, nie iba dnes, sa existencia a budúcnosť sveta odvíjajú od pochopenia historických odkazov – všetko, čo múzea robia a na čo zabúdajú má preto svoj dopad na budúcnosť. Práve preto sa naše múzeum usiluje byť takou inštitúciou, ktorá ukazuje, Vám návštevníkom, ale i tým, ktorí si k nám cestu iba hľadajú, čím sme ako ľudstvo niekedy boli a čo sme robili správne, čomu sa v budúcnosti treba vyhýbať, čím sme teraz, po akej ceste krácame a aké cesty sú pred nami. Spoločne sa vydajme na túto objavnú cestu počas osláv Medzinárodného dňa múzeí vo Vihorlatskom múzeu a nachádzajme istotu a dôveru vo svoje správne rozhodnutia.

Fedič
riaditeľ múzea

Pripomínáme si 25. ročník Medzinárodného dňa múzeí vo Vihorlatskom múzeu v Humennom

Medzinárodná organizácia múzeí (ICOM) ustanovila 18. máj od roku 1977 ako Medzinárodný deň múzeí. Tento sviatok múzejníkov si v Humennom pripomíname už po dvadsiatypiatykrát. V priebehu doterajších ročníkov k nám zavitalo viac ako 32 tisíc návštevníkov. Pre samotných pracovníkov múzea je tento sviatok každoročne veľkou výzvou a smeruje k nemu značná časť nášho úsilia. Uvedomujeme si, že prezentačné aktivity organizácie sú podmienené kvalitou výskumnej, dokumentačnej, zbierkotvornej činnosti a samozrejme aj dostatkom financií. Napriek tomu, že poddimenzovaný rozpočet múzea bol krátený, rozhodli sme sa, že na prezentačnej činnosti múzea sa to nesmie odrzkať. Súbežne s postupom rekonštrukčných prác sa nám podarilo rozšíriť prirodovodnú expozíciu, realizovali sme úspešné interaktívne výstavné projekty a kultúrne podujatia múzejného charakteru s dôrazom na autentický zbierkový predmet ako informačný doklad. Obsahovým základom všetkých

podujatí sa stala axióma – kvalita, jedinečnosť, atraktivnosť, s cieľom zaujať a nesklamať našich návštevníkov. Aj napriek „krízovému“ roku poctilo naše múzeum vyše dvadsaťsedemtisíc návštevníkov. Tieto skutočnosti v nás utvrdzujú vedomie potrebnosti múzeí pre spoločnosť a posilňujú úsilie v skvalitňovaní múzejnej komunikácie s verejnosťou ako predpokladu vzájomnej spokojnosti.

Do budúcnosti pripravujeme projekty a databázy potrebné na vytvorenie novej rómskej expozície, expozície o prvej svetovej vojne a reinstalácii sakrálnej expozície. Adekvátnu pozornosť naďalej sústreďujeme na vedeckovýskumnú činnosť, na tvorbu zbierkového fondu, spracovanie zbierok a na prípravu projektov cieľenej propagácie múzea na domácej pôde a v zahraničí. Už niekoľko rokov preto Vihorlatské múzeum rozširuje svoje múzejné činnosti v rámci medzinárodných projektov a aktívne sa zapájame do rozvíjania systematickej medzinárodnej spolupráce kultúrnych inštitúcií. V závere mi-

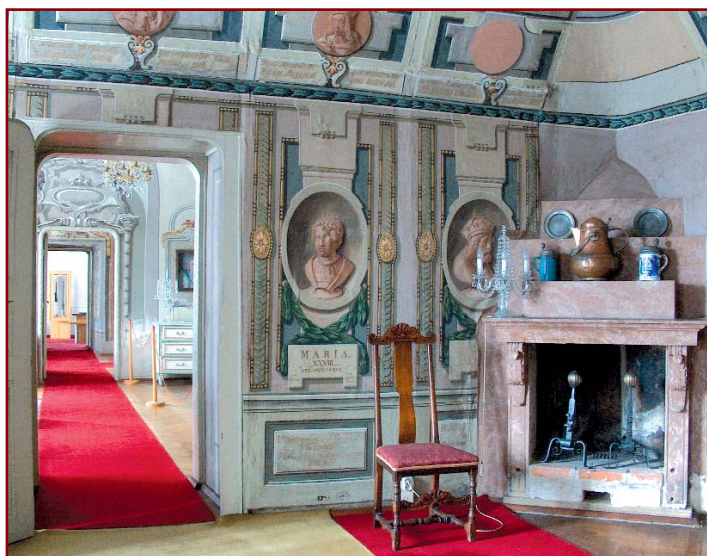
nulého roka sme sa iniciatívne podieľali na príprave Deklarácie o spolupráci prihraničných múzeí zo Slovenska, Maďarska a Ukrajiny. Rozšírili sme spoluprácu s ďalšími múzeami v Poľsku a Česku. V súčasnosti sa usilujeme o nadviazanie spolupráce s múzeami v „starých európskych krajinách“, v Nemecku a Taliansku. Okrem podpory mobility zbierok je hlavným cieľom medzinárodných aktivít nášho múzea vytváranie „základy“ úspešného zapájania sa do rôznych medzinárodných európskych programov.

Medzinárodný deň múzeí teda nechápeme iba ako sviatok profesionálnych múzejníkov či prípravu podujatí pre návštevníkov. Pre nás je to aj príležitosť zamyslieť nad tým, čo sme v predchádzajúcom období zvládli a čo je ešte potrebné vykonať, aby sme boli pre ľudí potrební. Uvedomujeme si, že múzeum môže existovať iba v spojitosti so svojimi návštevníkmi. Bez nich, ich záujmu, stráca akékoľvek múzeum svoje opodstatnenie.

Mgr. Vasil Fedič

Pozývame Vás do expozícií na výstavy a podujatia

UMELECKO-HISTORICKÁ EXPOZÍCIA

Umelecko-historická expozícia je inštalovaná v pôvodných interiéroch renesančného kaštieľa v dvadsiatichdvoch miestnostiach. Expozícia predstavuje bytovú kultúru šľachty od obdobia renesancie po 20. storočie. Doplnená je olejomaľbami a portrétmi zo 17. – 19. storočia a kolekciou historických zbraní a čínskeho porcelánu. Je-

dinečnými prvkami expozície sú miestnosti s iluzívnymi nástennými maľbami na dolnom kaštieľskom podlaží (Ornamentálna izba, Izba uhorských kráľov, Orientálna izba). V tesnej blízkosti expozície je zreštaurovaná, pôvodne hradná studňa vo východnej časti nádvorja kaštieľa, pochádzajúca z 18. storočia.

Poslaním múzea je na základe prieskumov a výskumov zhromažďovať, ochraňovať, odborne spracúvať a verejnosti prezentovať doklady vývoja spoločnosti a prírody. Zbernú oblasť Vihorlatského múzea v Humennom tvoria okresy Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci špecializácie je múzeum zamerané na výskum dejín a dokumentáciu života Rómov v oblasti východného Slovenska (Prešovský a Košický samosprávny kraj).

Prezentačné aktivity Vihorlatského múzea v Humennom boli v posledných rokoch komplikované komplexnou rekonštrukciou interiérov renesančného kaštieľa – sídla múzea. Kompletne boli demontované všetky expozície a dlhodobé výstavy. Bolo obnovených 4 891 metrov štvorcových podlahovej plochy, vrátane vykurovacieho systému, elektroinštalácie, zabezpečovacej a protipožiarnej signalizácie, statiky múrov a nevyhnutných reštaurátorských zásahov. Po zložitej finalizácii rekonštruovaných interiérov kaštieľa do prevádzkovej podoby sa našou hlavnou úlohou stala obnova prezentačného potenciálu samotného múzea ako fondovej inštitúcie.

Vďaka získaniu účelových finančných prostriedkov, dlhodobému a dôkladnému naplánovaniu postupu rekonštrukčných a reinstalačných prác a zodpovednému prístupu zamestnancov múzea sa nám v priebehu necelých dvoch rokov podarilo obsahovo i rozsahovo reinstalovať umelecko – historickú expozíciu, otvoriť novú expozíciu sakrálneho umenia s kaplnkou Panny Márie a sprístupniť novú prírodovednú expozíciu.

V súčasnom období sa v renesančnom kaštieľi nachádza 1 462 metrov štvorcových expozíčnej podlahovej plochy, 316 metrov štvorcových výstavnej plochy a takmer 600 metrov štvorcových plochy využíva múzeum na kultúrne a iné spoločenské podujatia.

Mgr. Vasil Fedič

Reštaurovanie Ornamentálnej izby

Reštaurovaná iluzívna malba (váza s kvetmi na štukovom podstavci, polovica 18. storočia)

Ornamentálna izba je jednou z miestností humenského renesančného kaštieľa s unikátnymi iluzívnymi nástennými maľbami. Autorom výzdoby je pravdepodobne rakúsky maliar Martin Johann Schmidt (1718 – 1801), ktorý v roku 1755 pôsobil v službách rodu Csákyovcov.

Reštaurovanie Ornamentálnej izby prebiehalo v troch etapách. Prvá etapa (2005) bola zameraná na reštaurátorský prieskum a spracovanie návrhu reštaurácie. Druhá etapa (2007) pozostávala z očistenia približne

110 štvorcových metrov stien a stropu od rôznych premalieb a nečistôt. Tretia etapa prebiehala v závere minulého roka. Reštaurátorské práce vykonával akademický maliar a reštaurátor Ľubomír Čáp z Prešova (na snímke).

Záchrané práce pozostávali z vytmelenia poškodených častí omietkového podkladu, rekonštrukcie chýbajúcich častí (hlavne na severnej stene) a v konečnej fáze bola nástenná maľba pripravená k poslednému tvorivému procesu – výtvarnému scelovaniu poškodených častí farebnej vrstvy. V priebehu reštaurátorských prác sa na primárnej maľbe objavili časti mladšej farebnej vrstvy, ktoré predstavovali iluzívne maľované rámy pre závesné obrazy. Tieto však narušali pôvodnú kompozíciu barokovej maľby a za-

sahovali nekoncepčne do iluzívnej architektúry kamenných portálov. Preto boli po konzultácii s Krajským pamiatkovým úradom v Prešove tieto mladšie farebné vrstvy prekryté.

Pri samotnom výtvarnom scelovaní maľby zvolil reštaurátor ako najvhodnejšiu techniku retuše, ktorá esteticky a výtvarne vyzdvihla zachovaný originál. Farebné tóny retuše boli namiešané z jemne mletých minerálnych práškových pigmentov, ktoré zjednotili poškodené farebné vrstvy. Farebná lazúra nanášaná na povrch vo viacerých vrstvách vytvorila požadovaný farebný odtieň. Kompozícia nástennej maľby v sebe zahŕňa množstvo opakujúcich sa prvkov, ktoré sú symetricky rozmiestnené a preto bolo možné chýbajúce časti dotvoriť. Výsledkom rozsiahlych reštaurátorských prác je dnes ucelený výtvarný obraz rešpektujúci pôvodnú barokovú nástennú maľbu

z 18. storočia vytvorenú technikou „all seco“.

Zreštaurovanie Ornamentálnej izby v Umelecko historickej expozícii Vihorlatského múzea umožnili dotácie z grantového programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky vo výške 23 tisíc eur. V nasledujúcom období plánuje Vihorlatské múzeum pokračovať v reštaurátorských prácach v Izbe uhorských kráľov. PhDr. Ivana Strakošová

Vihorlatského múzea v Humennom

SAKRÁLNA EXPOZÍCIA

Expozícia bola verejnosti sprístupnená v roku 2009 a predstavuje umenie sakrálneho charakteru zahŕňujúc maľbu, sochárske diela, liturgický odev a predmety liturgického a kultového charakteru.

Časť expozície je inštalovaná v priestoroch pôvodnej kaštieľskej kaplnky Panny Márie pochádzajúcej pravdepodobne ešte z roku 1654.

EXPOZÍCIA ĽUDOVEJ ARCHITEKTÚRY A BÝVANIA (SKANZEN)

Expozícia bola vybudovaná v období rokov 1974 až 1982 a verejnosti bola sprístupnená v roku 1985. Expozícia predstavuje typickú ľudovú bytovú a hospodársku architektúru východokarpatského regiónu. Prevažujúcim konštrukčným materiálom prezentovaných stavieb je drevo, kameň, hlina a slama.

Dominantnou stavbou expozície je drevený kostolík - „cerkov“ sv. Michala Archanjela s barokovým ikonostasom z polovice 18. storočia, pôvodne z Novej Sedlice. Súčasťou areálu expozície sú hospodárske objekty, vodný mlyn, kováčska dielňa a fragment lesnej železničky. Expozícia je od roku 2003 postupne rekonštruovaná, pri opravách striech, podstienok a omietok boli použité dobové technológie

GALERIJNÁ SIEŇ ORESTA DUBAYA

Zbierkový fond galerijného oddelenia tvorí 1 100 zbierkových predmetov v podobe obrazov, grafiky a plastiky. Jeho značnú časť predstavuje dar národného umelca Oresta Dubaya.

Galerijné oddelenie múzea sa vo svojej výstavnej činnosti výrazne zameriava na prezentáciu tvorby výtvarníkov, ktorí sú svojim pôvodom alebo dielom spätí s tunajším regiónom.

PRÍRODOVEDNÁ EXPOZÍCIA

Pôvodná expozícia bola v múzeu inštalovaná v roku 1989. Po niekoľkých aktualizáciách reínštaláciách predstavuje súčasná podoba expozície prezentáciu charakteristických zástupcov fauny severovýchodného Slovenska z ríše hmyzu, vtákov a cicavcov.

Rozšírenou súčasťou expozície je prezentácia geologického vývoja nášho územia prostredníctvom výstavy geologických vzoriek minerálov, hornín a skamenelín. Expozícia v súčasnosti prezentuje 361 kusov zbierkových predmetov.

Rekonštrukcia slamenej strechy dobovou technológiou

V Expozícii ľudovej architektúry a bývania prebiehala v minulom roku rekonštrukcia slamenej strechy na obytno-hospodárskom dome z Kalnej Rostoky. Stavba bola do priestoru múzejnej expozície premiestnená v roku 1976.

Rekonštruovaný objekt tvorí trojpriestorová obytná časť, stola a maštal'. Zhotoviteľská firma vykonala kompletnú rekonštrukciu strechy s celkovou plochou 260 m² pomocou dobovej technológie pokrývania. Práce zahŕňali výmenu krytiny a krokiev,

vážnic a ďalších súčastí krovu so šírkou 5 metrov a dĺžkou 21 metrov. Strešnú krytinu tvorili snopy dôkladne spracovanej ražnej slamy, ktoré po montáži na strešné laty vytvorili stupňovitú sedlovú strechu typickú pre náš región. Erudovanosť realizátorov a vysokú kvalitu výsledku rekonštrukcie môžu posúdiť návštevníci skanzenu pri prehliadke expozície. Projekt bol spolufinancovaný z grantu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Mgr. Jozef Fundák

Pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí v roku 2011 pripravilo Vihorlatské múzeum v Humennom v rámci programu podujatí zaujímavú výstavu pod názvom „Egypt – dar Nílu“. Výstava predstavuje predmety egyptského umenia starovekého sveta, jednej z najväčších starovekých civilizácií, ktorá prekvitala na brehoch Nílu a zahŕňala časové pásmo od zjednotenia Egypta kráľom Menim, až po kráľovnú Kleopatru, kedy sa krajina dostala pod nadvládu rímskej ríše a faraónsky svet sa už nikdy neobnovil.

Egypt - dar Nílu

Výstava pozostáva z 340 kusov zbierkových predmetov pochádzajúcich zo súkromnej zbierky pána Jána Hertlíka, rodáka z Handlovej, v súčasnosti žijúceho v Pezinku. Vystavené predmety

predstavujú repliky pochádzajúce z egyptských bazárov. Rôznymi maliarskymi technikami ich majiteľ upravuje do podoby originálov vystavovaných vo svetových múzeách.

Život na dne tret'ohorného mora Tethys

Špecializovaná výstava Prírodovednej expozície pod názvom Flyš - známy neznámy je zameraná na problematiku geologického formovania nášho územia. Najstaršie vystavované exponáty pochádzajú z tret'ohorného obdobia (2 500 – 542 miliónov rokov geologickej časovej škály) formovania flyšových hornín.

V oblasti Humenného sa stretávajú tri diametrálne odlišné skupiny geologických formácií. Najstaršie sú vápence a dolomity, ako usadeniny druhohorného tropického mora, potom flyšové horniny, ako usadeniny druhohorného a tret'ohorného mora Tethys a nakoniec horniny sopečného pôvodu, ktoré vznikli v mladších tret'ohorách. V záujmovej oblasti Vihorlatského múzea (t.j. bývalý okres Humenné) najväčšiu rozlohu zaberá flyš.

usadeniny dnes už neexistujúceho mora Tethys, ktoré po vyvrásnení vytvorili základ Bukovských vrchov, Laboreckej a Ondavskej vrchoviny a časti Beskydského predhoria. V ich stavbe prevládajú pieskovce, ílovcce a zlepenice, ktorých geofyzikálne vlastnosti sú typické pre tzv. karpatský flyš. Termín flyš zaviedol do geologickej literatúry v roku 1827 švajčiarsky geológ B. Studer. Označenie prebral z nemeckého hovorového slova fliesen,

Skamenelá stopa morského živočícha

Flyšové pásmo Karpát tvorí na území východného Slovenska základný a dominantný prvok Karpatskej sústavy. Najstaršie údaje o jeho geologickej stavbe sú z druhej polovice 19. a začiatku 20. storočia. Záujem o poznanie geologických pomerov flyšu vyvolal výskyt nafty v Mikovej, Komárniku a v Radvani. Viedenský geologický ústav tu súčasne organizoval regionálne mapovanie (1858). Sústavný výskum východoslovenského flyšového pásma sa však začal až po roku 1948.

Ako teda vznikol a čo je to flyš? Koncom druhohôr a hlavne v tret'ohorách vznikli až 5 000 metrov hlboké

čo znamená tiecť. Ide o to, že v dôsledku rôznych fyzikálnych vlastností ílovcov a pieskovcov, ale hlavne vplyvom šikmého uloženia vyvrásnených vrstiev na odlesnených svahoch dochádza k ich tečeniu – zosuvom.

Pre flyšové horniny je tiež typické, že sú výlučne morského pôvodu a tvoria súvrstvie zložené z dvoch až piatich vrstiev sedimentárnych hornín. Hrúbka vrstiev býva od niekoľko centimetrov až po niekoľko metrov. Flyš je chudobný na zvyšky celých organizmov, alebo v ňom organizmy nie sú vôbec. Niekedy však obsahuje skamenené stopy po morskom živote.

Ing. Vladimír Thomka

PONUKA PRE ZÁKLADNÉ A STREDNÉ ŠKOLY

Vihorlatské múzeum v Humennom poskytuje ZDARMA

- aktuálne výstavy pri prehliadke všetkých múzejných expozícií
- možnosť využitia kultúrnych poukazov

PONUKA PRE VEREJNOSŤ A INŠTITÚCIE

Vihorlatské múzeum v Humennom poskytuje expozičné priestory

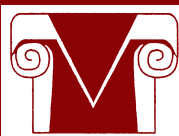
- na fotografovanie mladomanželov
- na poriadanie podujatí a eventov

Deti z rómskych osád

Vihorlatské múzeum v Humennom do 30. júna ponúka svojim návštevníkom výstavu fotografií autora Maya Hrica pod názvom deti z rómskych osád. Výstava je prezentovaná pod záštitou organizácie UNICEF Slovensko a prináša pohľad na život detí v prostredí rómskych osád. Kolekcia fotografií z rómskych komunít je výberom zo širšieho celku, ktorý vznikol počas autorovho niekoľkomesačného cyklu návštev v rómskych osadách stredného a východného Slovenska v priebehu roka 2008.

Fotograf Mayo Hric (1972, Bratislava) sa fotografii profesionálne venuje od roku 1993. K projektu „Každý z nás je originál“ oslovila autora Nadácia otvorenej spoločnosti. Tému „rómskosti - Romipen“ spracoval fotograf do pôsobivej výpovede, v ktorej nechýba vášeň, krása, zaujatie a láska.

Mgr. Viktória Španíková

Plán podujatí Vihorlatského múzea v Humennom v múzejnej sezóne 2011

Karpatská kraslica 2011

19. ročník medzinárodnej výstavy kraslíc
24. marec – 29. apríl 2011

Medzinárodný deň múzeí

25. ročník múzejného podujatia 22. máj 2011

Insita 2011

7. ročník medzinárodného výtvarného
a sochárskeho plenéru júl 2011

Ekodni v múzeu 2011

Interaktívne podujatie jún, september 2011

Dni sv. Huberta na Zemplíne

10. ročník podujatia venovaného poľovníctvu a poľovníkom
27. – 29. august 2011

Nová Sedlica v skanzene

Stretnutie rodákov a obyvateľov obce Nová Sedlica pri kos-
tolíku sv. Michala Archanjela v areáli skanzenu
august 2011

Lahodné chute záhrad a lesov v skanzene

Interaktívne podujatie september 2011

Vianoce v múzeu

Cyklus podujatí december 2011

Plán výstav Vihorlatského múzea v Humennom v múzejnej sezóne 2011

MIL DAY

Výber z tvorby Michala Dubaya
18. 11. 2010 - 18. 1. 2011

Milan Mihal'ko

Výber zo sakrálnnej tvorby 21. 12. 2010 - 31. 6. 2011

Karpatská kraslica 2011

19. ročník medzinárodnej výstavy 24. 3. - 29. 4. 2011

Egypt - dar Nílu

Výstava egyptského umenia súkromného zberateľa
22. 5. - 30. 7. 2011

Mayo Hric - Deti z rómskych osád

Výstava fotografií 22. 5. - 30. 6. 2011

Objektívom cez hranice

Medzinárodná fotografická výstava
11. 8. - 30. 9. 2011

Medvede a my

Interaktívna výstava 26. 8. - 30. 9. 2011

Príbeh detí vetra

Ineraktívna výstava 8. 9. - 30. 9. 2011

AMFO 2011

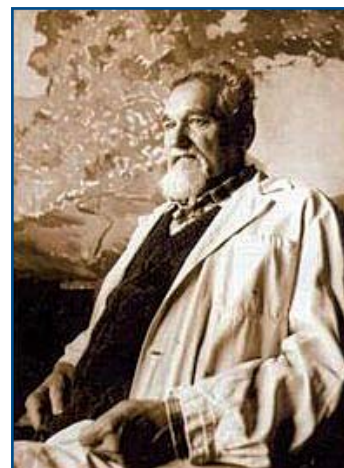
Celoslovenská výstava amatérskej fotografie
17. 10. - 11. 11. 2011

Qarterto

Výstava ukrajinských umelcov (Bogdan Korž, Ľudmila Rad-
ko – Korž, Vasil Sočka, Ferenc Erfán)
17. 11. - 4. 1. 2012

Profil

Profesor Štefan Hapák, všestranný výtvarník, vysokoškolský pedagóg a vedec s bohatou publikačnou a osvetovou činnosťou. Jeho umelecké snaženia zahŕňali oblasť maľby, kresby, grafiky, ilustrácie, sochárstva, medailérstva a keramiky. Od dôb jeho štúdií ho však, napriek širokému záberu jeho diela, sprevádzala programovo a realisticky orientovaná krajinomaľba. Zobra-

Profesor Štefan Hapák

zoval slovenskú, hlavne východoslovenskú krajinu – rodný Zemplín, Sáriš, Vyso-
ké Tatry, Zamagurie.

Štefan Hapák sa narodil 16. októbra 1931 v Pínkovciach (okres Sobrance). Študoval na Lýceu a Učiteľskom ústave v Užhorode. Prvým jeho pôsobiskom sa v roku 1944 stala Ľudová škola v Zboji. V tom istom roku ho však umiestnili do koncentračného tábora v Maďarsku, odkiaľ sa mu podarilo 4. apríla 1945 utiecť. Po prechode frontu sa prihlásil v Gyäri k štábu 136. veliteľstva II. ukrajinského frontu, kde organizoval návrat oslobodených internovaných občanov do vlasti. Po vojne pôsobil na školách v Dúbrave, v Brezovici a v Medzilaborciach.

V období rokov 1947 – 1948 študoval na Pedagogickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, ďalej päť rokov strávil na Akadémii výtvarných umení v Prahe, kde študoval maľbu u profesorov Želibského a O. Nejedlého. Ako

študent sa Hapák venoval písaniu poézie, ktorú publikoval pod pseudonymom St. (S. H.) Paracyn. Od roku 1953 až do odchodu do dôchodku pôsobil na Pedagogickej fakulte v Prešove a na UPJŠ v Košiciach aj ako vedúci Katedry výtvarnej výchovy.

V roku 1972 bol menovaný za profesora kresby a grafiky. Dielo maliara, grafika, sochára a pedagóga, profesora Štefana Hapáka zostalo cenným kreatívnym dokumentom, vizuálnym dokladom prítomnosti kultúry a autenticity Rusínov. Štefan Hapák fyzicky opustil tento svet 23. 3. 1997. Avšak prostredníctvom svojho umeleckého, ale aj bádateľského diela ostáva v pamäti ľudí hlavne ako človek, ktorý svoj umelecký život zasvätil kraju a ľuďom, ktorí sa pre neho stali nevyčerpatelným inšpiračným zdrojom motivácie jeho umeleckej a vedeckej práce.

Mgr. Ivana Kopilová

Hapák, Ruská Bystrá, olej na plátne, 1980

Vzácný súbor fotografií renesančného kaštieľa v Humennom

V mesiaci júl 2010 navštívila Vihorlatské múzeum v Humennom pravnúčka posledného majiteľa humenského renesančného kaštieľa v Humennom grófa Imricha Andrásyho pani Joy Olgay, ktorá v súčasnosti žije v Spojených štátoch amerických. Pani Olgay počas vzácnjej návštevy v meste svojich predkov odovzdala Vihorlatskému múzeu album fotografií zachytávajúcich dobový obraz interiérov i exteriérov kaštieľa z konca devätnásteho storočia.

Dobový pohľad na vestibul

Dobový pohľad na hlavný vstup do kaštieľa

Dobový pohľad na spoločenskú miestnosť, dnes sobášna miestnosť mestského úradu

Riaditeľ múzea Vasil Fedič odovzdal pani Joy Olgay publikáciu *Dejiny Humenného*

Získané fotografické materiály sú pre múzeum vzácnym informačným prameňom, na základe ktorého môžeme pokračovať v postupujúcej rekonštrukcii kaštieľa a zachovať tak historickú vernosť jednotlivých interiérov. Prirodzene, skutočnú podobu zariadenia humenského kaštieľa sa nám pravdepodobne už nepodarí naplno zrekonštruovať, nakoľko množstvo jednotlivých kaštieľských artefaktov je zničených alebo nezvestných. Napriek tomu je našou snahou pokračovať v úsilí zanechať budúcim generáciám kaštieľ ako historické dedičstvo vypovedajúce o stupni spoločenského vývoja svojej doby.

Darovaný album dobových fotografií nám poskytol niekoľko prekvapujúcich informácií o interiéroch kaštieľa, ale aj o nádvorí, v strede ktorého sa podľa spomienok nachádzal obrovský ihličnan a studňa. Mimoriadne vzácnu výpovednú hodnotu požíva aj sedemnaásť kusov pohľadníc, ktoré svojej rodine posielala prastará mama pani Joy Olgay Stella Andrásy z Humenného v období rokov 1920 – 1922. Podľa informácií, ktoré sa v rodine Andrásyovcov tradovali, avšak ich vecnosť nemôžeme v súčasnosti potvrdiť nijakými hodnotovými dokladmi, by v niektorej z kaštieľských veží mali byť dokonca zamurované aj vzácné osobné listiny Ľudovíta Kossutha.

Medzinárodná spolupráca múzeí

V rámci rozvíjania medzinárodnej spolupráce kultúrnych inštitúcií podpísalo Vihorlatské múzeum v Humennom v roku 2010 dohodu o spolupráci s Muzeom Regionalnym v Jasle v Poľsku. Prvé konkrétne výstupy tejto dohody sa začali naplňovať už vo veľmi krátkom čase, a to v podobe výmenných výstav zo zbierkových fondov oboch zúčastnených múzeí.

Na základe podpísanej dohody bola v minulom roku vo Vihorlatskom múzeu inštalovaná pozoruhodná výstava vzácnych historických hodín pod názvom *Historické hodiny*. V Humennom bolo vystavených 65 kusov dobových hodín prevážne z obdobia 18. a 19. storočia.

Reciprocne v rámci výmenného projektu zapožičalo Vihorlatské múzeum v čase od 3. marca do 30. apríla 2011 časť stálej obrazovej zbierky pre múzeum v Jasle. Išlo o jednu z najvýznamnejších zbierok Vihorlatského múzea, pozostávajúcej z tvorby národného umelca Oresta Dubaya. Urobiť výber „toho najlepšieho“ z natoľko rozsahovo veľkej a obsahovo rozmanitej zbierky nebolo jednoduché. Pri výbere sme si uvedomovali, že autora predstavujeme úplne novému publiku, ktoré sa s autorskou tvorbou Oresta Dubaya v takomto rozsahu ešte nestretlo. Na výstave v Jasle bola prezentovaná takmer stovka diel, ktoré reprezentovali predovšetkým grafickú tvorbu autora, ale do pozornosti návštevníkov sme zaradili aj jedinečné drevené reliéfy, kamenárske práce a ukážky z experimentálnej op-artovej podoby bohatej umelcovej tvorby.

Pri rozhodovaní o výbere konkrétnych exponátov pre návštevníkov partnerského múzea v Jasle bola pre nás táto skúsenosť zároveň aj testom našich schopností odhadnúť potreby a záujmy partnerského publika a komunikovať s týmto publikom spoločnou rečou. Dnes už môžeme konštatovať, že výstava sa stretla s mimoriadne priaznivým ohlasom, a to u laickej i odbornej verejnosti, kde výrazne rezonovala myšlienka „prezentovať takúto umelecky hodnotnú výstavu aj v Krakove a Varšave“. Mimoriadny ohlas tejto výstavy podnietil záujem aj našich partnerov na Ukrajine a na domácej pôde. V blízkej budúcnosti preto osloví dielo národného umelca Oresta Dubaya zo zbierok Vihorlatského múzea aj návštevníkov múzeí na Ukrajine a predstaví sa aj domácejmu publiku v Snine.

Mgr. Vasil Fedič

Medzinárodný fotografický projekt „Objektívom cez hranice 2011“

Vihorlatské múzeum v Humennom v spolupráci s Regionálnym múzeom v Jasle (Poľsko), Zakarpatským vlastivedným múzeom v Užhorode (Ukrajina), Múzeom Otta Hermanna v Miškolci (Maďarsko) a Múzeom Jana Amosa Komenského v Uhorskom Brode (Česko) pripravujú spoločný fotografický projekt pod názvom „Objektívom cez hranice 2011“.

V rámci projektu budú piati múzejní fotografi umelecky dokumentovať a následne prezentovať kultúrne pamiatky Horného Zemplína. Stredobodom umeleckého záujmu bude objekt renesančného kaštieľa v Humennom. Zámerom projektu je naštartovanie medzinárodnej spo-

lupráce kultúrnych a múzejných pracovníkov partnerských múzeí. Našou snahou je poukázať na rôzne prístupy vo fotografii, ako aj vplyv genia loci na tvorbu jednotlivých au-

torov. Výstupom fotografickej tvorby bude putovná výstava a prezentačný katalóg. Súčasťou výstavy v Humennom bude odborný seminár pod názvom „Fotografia – doku-

ment doby“, zameraný na fotografiu, ako dôležitú súčasť zbierkového fondu múzeí.

V rámci programu seminára sa uskutoční aj prezentácia fotografickej publikácie Ing. Mikuláša Jacečka – V zrkadle spomienok, ktorá predstavuje výber z autorovej fotografickej tvorby a prezentácia tvorby významného fotografa PhDr. Pavla Popelku, CSc. z Uherského Brodu. Putovná výstava bude prezentovať Horný Zemplín vo fotografiách vo všetkých múzeách zúčastnených na projekte. Rozsiahly a unikátny zbierkový súbor fotografií sa po ukončení putovnej výstavy stane súčasťou zbierkového fondu Vihorlatského múzea. **Mgr. Vasil Fedič**

Deklarácia o vzájomnej spolupráci

Vihorlatské múzeum v Humennom podpísalo 8. decembra na pôde Zakarpatského vlastivedného múzea v ukrajinskom Užhorode deklaráciu o vzájomnej spolupráci.

Riaditelia Vihorlatského múzea v Humennom, Východoslovenského múzea v Košiciach, Zemplínskeho múzea v Michalovciach, Krajského múzea Otta Hermana v Miškolci, Zakarpatského vlastivedného múzea v Užhorode a Zakarpatského oblastného múzea umenia Jozefa Bokšaya v Užhorode podpisom tejto deklarácie vyjadrili svoju ochuť k partnerstvu a vzájomnej spolupráci pri ochrane, prezentácii a rozvíjaní kultúrnych a prírodných hodnôt jednotlivých regiónov, v ktorých pôsobia na území Slovenska, Maďarska a Ukrajiny.

Účastníci slávnostného stretnutia v Užhorode proklamovali,

že budúcu spoluprácu budú realizovať v zmysle novej Lisabonskej a Goteborskej stratégie, v súlade s horizontálnymi politikami, strategickými plánmi regiónov a platnými medzištátnymi zmluvami. Obsah a forma spolupráce jednotlivých inštitúcií bude špecifikovaná v konkrétnych dvojstranných či viacstranných zmluvách a dohodách. Zároveň vyhlásili, že táto spoločne dohodnutá platforma zúčastnených múzeí o partnerstve a spolupráci je otvorená aj pre ďalšie inštitúcie podobného zamerania, ktoré prejavia záujem o vzájomnú spoluprácu.

Mgr. Vasil Fedič

Účastníci jednania o spolupráci múzeí

Karpatská kraslica - najstarší medzinárodný projekt múzea

Do tohto medzinárodného súťažného ročníka Karpatskej kraslice 2011 sa zapojilo 50 autorov kraslíc zo Slovenska, ktorí sa prezentovali rôznorodou technikou zdobenia. Väčšina z nich pochádzala z tradičnej oblasti písania kraslíc, z Horného Zemplína.

Súčasťou výstavy boli kolekcie kraslíc z Maďarska, z Poľska a z Ukrajiny. Tohto roku prvýkrát v Humennom vystavovali kraslice aj autori z Česka. Do súťaže sme obdržali celkom 2 000 kraslíc, z toho viac než tisíc exponátov bolo vystavených.

Prostredníctvom uchovávanie tradície zdobenia kraslíc sme nadviazali spoluprácu s jedinečnými európskymi špecializovanými múzeami, ktoré sú zamerané na udržiavanie tradície jednotlivých techník zdobenia kraslíc a rekonštrukciu dobových kraslíc. Do dnešných dní spolupracujeme s Múzeom ľudového umenia Huculštiny a Pokučťa v Kolomyji (Ukrajina), súkromným Múzeom kraslíc Umenie na vajčičku v obci Zengovárkony (Maďarsko) a Asociáciou maliarov a maliarov kraslíc v Česku. V budúcej múzejnej sezóne pripravuje Vihorlatské múzeum v Humennom jubilejný 20. ročník Karpatskej kraslice. **Mgr. Vasil Fedič**

Na snímke odborná pracovníčka Múzea ľudového umenia Huculštiny a Pokučťa v Kolomyji (Ukrajina) pani Myroslava Ivanivna Bojkiv

Medzinárodný Deň múzeí v Humennom

VIHORLATSKE MÚZEUM V HUMENNOM

Námestie slobody 1, 066 18 Humenné

tel.: 057 / 775 3176, tel./fax: 057 775 2240

E-mail: sekretariat@muzeumhumenne.sk

www.muzeumhumenne.sk

Program MDM 22. 5. 2011

PROGRAM V KAŠTIELI

14.00 hod.

Slávnostné otvorenie MDM
Otvorenie výstav

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozícií a výstav:
umelecko-historická expozícia
sakrálna expozícia
prírodovedná expozícia

Výstavy: Egypt – dar Nílu, FLYŠ známy - neznámy
Deti z rómskych osád (výstava fotografií)

18.00 hod.

Vystúpenie: Skupina historického šermu VIKOMT Snina

PROGRAM V SKANZENE

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozície ľudovej architektúry a bývania
Ukážky ľudových remesiel a umeleckej výroby

15.00 hod.

Svätá liturgia Pravoslávnej cirkvi
v chráme sv. Michala Archanjela

16.00 hod.

Vystúpenie folklórneho súboru ORGONINA
z Vranova n./Topľou

Celodenná vstupenka:

Kaštieľ: dospelí 2 € /deti 1€

Skanzen: dospelí 2 € /deti 1€

Tešíme sa na Vašu návštevu

NÁVŠTEVNÉ HODINY

Počas sezóny (1.5. - 31.10)

Kaštieľ: Pondelok - Piatok 9.00 - 18.00 hod.
Sobota - Nedeľa 14.00 - 18.00 hod.

Skanzen: Pondelok - Nedeľa 9.00 - 18.00 hod.

Mimo sezóny (1.11 - 30.4)

v pracovných dňoch od 8.00 do 15.30 hod

MÚZEJNÉ NOVINY - Vydalo VIHORLATSKE MÚZEUM V HUMENNOM pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí v máji 2011. Redakčná a grafická úprava: Mgr. Vasil Fedič, riaditeľ múzea. Sadzba: Erika Farkašová. NEPREDAJNÉ.